

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/98/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6320202419
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Klaudia Kosková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6320202419.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Klaudie Koskovej a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Jaroslava Galla, v právnej veci žalobcu: Obec Čierny Balog, so sídlom Závodie 2/2, Čierny Balog, IČO: 00 313 343, zast. JUDr. Marian Holý, advokát, so sídlom AK Boženy Němcovej 1/A, Brezno, proti žalovanému: v 1/ rade R. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P. XXX/XX, K. X. a žalovanej: v 2/ rade J. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P. XXX/XX, K. X., o vypratanie nelegálnej stavby, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Brezno č.k. 3C/25/2020-30 zo dňa 24.11.2020, takto

rozhodol:

I. Uznesenie okresného súdu p o t v r d z u j e s tým, že vec postupuje Obci Čierny Balog.

II. Žalovaným 1/, 2/ náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že konanie zastavil a žalovaným náhradu trov konania nepriznal.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že na základe predložených dôkazov jednoznačne dospel k záveru, že vypratania nehnuteľnosti a odstránenia stavby na bývanie a rozostavanej prístavby sa môže žalobca domáhať v zmysle § 88 ods. 1 zák. č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, t.j. v zmysle Stavebného zákona. Poukázal na to, že žalovaní 1/, 2/ vôbec nepožiadali o stavebné povolenie, nepredložili požadované doklady k stavbe, preto nemohol žalobca vopred ani posúdiť, či žalovanými postavená stavba je v takom stave, že by neohrozovala život alebo zdravie osôb. Až pri uskutočnení štátneho stavebného dozoru Stavebným úradom Čierny Balog, boli zistené veľmi závažné skutočnosti, že pri rozostavanej prístavbe pôdorysných rozmerov 4x3 metre je táto zrealizovaná v rozsahu betónových základov a betónovej základovej dosky, vymurovania troch obvodových múrov z presných tvárnic, pričom severná obvodová stena je v strede staticky narušená, v dôsledku zosuvu časti svahu pozemku Q. č. XXXX. Žalovanými postavená stavba nespĺňa ani bezpečnostné predpisy a hrozí riziko ohrozenia života a zdravia osôb. V zmysle § 96 ods. 1 zák. č. 50/1976 Zb. v planom znení, ak je stavba v takom stave, že bezprostredne ohrozuje život alebo zdravie osôb, nariadi stavebný úrad užívateľom stavby jej vypratanie. Okresný súd mal jednoznačne preukázané, že vlastníci stavby si nespĺnili základné povinnosti, a to v zmysle § 54, § 55 ods. 1, § 76 ods. 1 Stavebného zákona, teda užívajú nehnuteľnosť bez stavebného povolenia, ako aj bez kolaudačného rozhodnutia, čo je v rozpore so zákonom. Vzhľadom na uvedené správne stavebný úrad, teda žalobca vydal rozhodnutie č. C.-K zo dňa 28.08.2018, právoplatné dňa 24.09.2018, vykonateľné 24.12.2018, ktorým nariadil odstránenie stavby. Ďalej okresný súd poukázal na to, že žalobca sám v správnom konaní nielenže môže vydať rozhodnutie o odstránení stavby v zmysle § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 50/1976 Zb. v platnom znení, ale realizáciu odstránenia stavby vykoná v zmysle Stavebného zákona. Preto súd v zmysle § 3, § 4 CSP nemá právomoc rozhodovať o vypratání nelegálnej stavby voči jej vlastníkom a užívateľom tak, ako o to žiada žalobca a súd musel konanie zastaviť, nakoľko nie je oprávnený vo veci samej konať. O

trovách konania rozhodol podľa § 251 CSP a § 252 CSP s tým, že žalovaným nevznikli trovy konania spojené s konaním, preto o náhrade trov konania súd rozhodol tak, že žalovaným sa náhrada trov konania nepriznáva.

3. Proti uzneseniu okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Napadnuté uznesenie žiadal zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uplatnil odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP. Namietal, že v konaní nebolo dostatočne preukázané a v tomto smere nebolo ani žiadne dokazovanie vykonané, pokiaľ dospel súd k tomu, že by nelegálna stavba žalovaných mala bezprostredne ohrozovať život alebo zdravie osôb. V konaní pred súdom nebol znalecký posudok v tomto smere vykonaný. Nesprávne právne posúdenie veci spočíva vo vyhodnotení otázky aktívnej vecnej legitímácie žalobcu a v otázke oprávnenosti súdu konať. Žalovaní nerešpektovali rozhodnutie o odstránení nelegálnej stavby, preto bol podaný návrh na vykonanie exekúcie. Súdny exekútor žalobcu následne vyzval, aby odstránenie stavby vykonal sám alebo niekým iným na náklady povinného, preto sa žalobca rozhodol vykonať práce prostredníctvom vlastnej príspevkovej organizácie. Za účelom zabezpečenia ochrany života, zdravia a majetku osôb, je ale potrebné, aby pred samotnou realizáciou odstránenia stavby bola táto vyprataná, a práve to bolo aj dôvodom podania žaloby na súd. Zdôraznil, že nelegálna stavba nespĺňa základné požiadavky pre stavbu, čo sa týka najmä bezpečnosti stavby pri jej užívaní a jej požiarnej bezpečnosti, to ale samo o sebe neznamená, že by stavba bezprostredne ohrozovala život a zdravie osôb. Preto nie je jednoznačne preukázané, že by ako správny orgán žalobca mohol nariadiť aj vypratanie stavby podľa § 96 ods. 1 zák. č. 50/1976 Zb., a teda nie je preukázaná právomoc stavebného úradu na rozhodnutie o vyprataní stavby. Keďže sa žalobca rozhodol realizovať na pokyn súdneho exekútora odstránenie stavby vo vlastnej réžii, nadobudol vzťah medzi ním a žalovanými súkromno-právny charakter. Ak teda nie je iný orgán, ktorý by vo veci mohol rozhodnúť, je daná právomoc súdu podľa § 3 a § 4 CSP.

4. Žalovaní 1/, 2/ sa k odvolaniu žalobcu nevyjadрили.

5. Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi (§ 379, § 380 ods. 1 CSP), prejednal odvolanie žalobcov 1/, 2/ bez nariadenia pojednávania (a contrario § 385 ods. 1 CSP) a uznesenie okresného súdu potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

6. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, preto sa obmedzuje len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov, s doplnením ďalších dôvodov na zdôraznenie jeho správnosti.

9. Odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

10. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že v prejednávanom spore boli splnené procesné podmienky na zastavenie konania o žalobe žalobcu pre nedostatok právomocí súdu na prejednanie a rozhodnutie sporu. Právomoc súdu sa považuje za neodstrániteľnú procesnú podmienku konania, na ktorú súd podľa § 161 ods. 1 CSP prihliada kedykoľvek z úradnej povinnosti bez toho, že by nedostatok tejto podmienky musel byť stranami namietaný. Ak sa zistí, že vec nepatrí do právomoci súdu, podľa § 10 ods. 1 CSP (v nadväznosti na § 161 ods. 2 CSP) musí súd konanie zastaviť a postúpiť vec príslušnému orgánu.

11. V zmysle § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Súkromnoprávne vzťahy z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov, ktorých postavenie je rovnocenné, t.j. jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi, ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Pre

porovnanie verejnoprávne vzťahy, ako vzťahy upravené normami verejného práva sú postavené na princípe nadriadenosti a podriadenosti subjektov (princíp subordinácie), pričom pre tieto právne vzťahy je typické, že jeden zo subjektov (orgán verejnej moci) ukladá jednostranne druhému účastníkovi právneho vzťahu na základe zákona a presne ustanoveným spôsobom povinnosti prostredníctvom autoritatívnych administratívnoprávnych aktov aplikácie práva. V týchto vzťahoch vystupuje zjavne do popredia princíp nerovnosti účastníkov a chýba tu autonómia vôle podriadeného účastníka. Právomoc prejednať a rozhodnúť spor vyplývajúci z iného ako súkromnoprávneho vzťahu, môže mať súd v zmysle § 4 CSP len v prípade, ak to výslovne ustanovuje zákon.

12. V predmetnom spore si žalobca uplatnil nárok na vypratanie nehnuteľnosti žalovaného postavenej bez stavebného povolenia s tým, že bez uloženia povinnosti žalovanému stavbu vypratať, žalobca nemôže reálne vykonať svoje rozhodnutie o odstránení stavby zo dňa 28.08.2018, ktorým takúto povinnosť žalovaným 1/, 2/ uložil. Vo všeobecnosti žaloba na vypratanie nehnuteľnosti predstavuje právny prostriedok ochrany vlastníckeho práva vlastníka pred treťou osobou, ktorá bez právneho dôvodu (neoprávnene) zasahuje do jeho vlastníckeho práva k tejto nehnuteľnosti, preto vo všeobecnosti žaloba o vypratanie nehnuteľnosti má súkromnoprávny charakter. Zo skutkových okolností prejednávaného prípadu však vyplýva, že medzi žalobcom a žalovanými nejde o súkromnoprávny vzťah, ktorý by vyplýval z porušeného vlastníckeho práva žalobcu, naopak potreba žalobcu vypratať spornú nehnuteľnosť žalovaných vznikla v rámci konania o odstránení spornej nehnuteľnosti ako nelegálnej stavby (§ 88 a nasl. zák. č. 50/1976 Zb.) a následného výkonu právoplatného rozhodnutia o odstránení spornej nehnuteľnosti ako nelegálnej stavby, t.j. v rámci verejnoprávneho vzťahu. Vzťah žalobcu a žalovaných nenadobudol súkromnoprávny charakter ani v dôsledku záveru exekučného konania ohľadne rozhodnutia o odstránení nelegálnej stavby, pretože ide len o dôsledok príslušného ustanovenia zákona o spôsobe výkonu exekúcie podľa § 191 ods. 4 Exekučného poriadku, kde exekučným titulom bolo rozhodnutie žalobcu o odstránení nelegálnej stavby žalovaných. Rozhodnutie o odstránení stavby bolo vydané podľa § 88 ods. 1 písm. b) Stavebného zákona žalobcom ako príslušným stavebným úradom, a je výsledkom správneho procesu podľa zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, v ktorom mal žalobca ako orgán verejnej správy postavenie nadriadeného subjektu voči žalovaným, a teda žalobou uplatnený nárok má svoj základ v práve verejnom a nie v práve súkromnom. Právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným je upravený osobitným právnym predpisom - stavebným zákonom č. 50/1976 Zb., ktorý je právnym predpisom verejného práva, a ktorý rieši dôsledky stavby postavenej bez stavebného povolenia alebo v rozpore s ním (§ 88 a nasl. zák. č. 50/1976 Zb.). Medzi žalobcom a žalovaným preto nejde o súkromnoprávny vzťah, ale jedná sa o vzťah verejnoprávny, ktorý nepatrí do právomoci súdu podľa § 3 CSP. Správne teda okresný súd konštatoval, že uloženie povinnosti vypratať stavbu, ktorá bezprostredne ohrozuje život alebo zdravie osôb, je v kompetencii príslušného stavebného úradu (§ 96 ods. 1 a 3 zák. č. 50/1976 Zb.).

13. Skutočnosť, že nebol podaný znalecký posudok na posúdenie bezprostrednosti ohrozenia života a zdravia osôb, je pre posúdenie právomoci súdu v prejednávanom spore bez právneho významu. Ani prípadná absencia splnenia podmienok ust. § 96 ods. 1 a 3 zák. č. 50/1976 Zb. nemôže založiť právomoc súdu na prejednanie a rozhodnutie sporu. Z hľadiska vymedzenia právomoci súdu nemá potom právnou relevanciu, či je takéto ohrozenie bezprostredné alebo nie, pretože právomoc súdu závisí na povahe právneho vzťahu (§ 3 CSP), resp. na zákonom odkaze (§ 4 CSP) a nie na tom, či sú v konkrétnom prípade naplnené citovaným ustanovením určené podmienky na vydanie rozhodnutia o vypratání stavby. Nebolo preto potrebné v predmetnom konaní znaleckým posudkom zisťovať stupeň ohrozenia života a zdravia osôb tak, ako to namieta žalobca v predmetnom odvolaní, a preto uvedená námietka je nedôvodná. Navyše v tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na to, že samotný žalobca na poslednej strane žaloby uviedol, že stavba nespĺňa základné požiadavky na bezpečnostné kritériá, najmä v oblasti protipožiarnej ochrany a užívanie stavby bez základných štandardov ochrany životov, zdravia a majetku vlastníkov okolitých stavieb a je v rozpore s verejným záujmom. Poukázal aj na to, že žaloba o vypratanie nelegálnej stavby pre účely jej odstránenia je v tejto situácii jediným legitímnym nástrojom ochrany životov, zdravia a majetku iných osôb, ktoré majú svoje obydlia postavené v priamom susedstve a v blízkosti nelegálnej stavby, ktorú užívajú žalovaní.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie okresného súdu je vecne správne. Vecne správnym bol tiež závislý výrok o trovách konania, aj keď okresný súd nepoužil ust. § 256 ods. 1 CSP (ktoré po správnosti použiť mal), i tak správne vyslovil, že žalovaným sa náhrada trov konania nepriznáva z dôvodu, že im žiadne nevznikli. Z uvedených dôvodov odvolací súd

potom uznesenie okresného súdu potvrdil s tým, že podľa § 10 ods. 1 CSP vec postupuje Obci Čierny Balog (t.j. žalobcovi), nakoľko okresný súd opomenul rozhodnúť o postúpení veci žalobcovi. Žalobca je podľa § 117 ods. 1 zák. č. 50/1976 Zb. príslušným stavebným orgánom, v ktorého právomoci je podľa ust. § 96 ods. 1 zák. č. 50/1976 Zb. rozhodnutie o vypratání predmetnej stavby.

15. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP, v spojení s § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a s § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Nakoľko žalovaní boli v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešní, vznikol im proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (100%). Nakoľko však žalovaným 1/, 2/ žiadne trovy odvolacieho konania zo spisu nevyplývajú, odvolací súd im náhradu trov proti žalobcovi nepriznal (porovnaj uznesenia NS SR sp. zn. 6Cdo/544/2015 zo dňa 26.10.2016 alebo sp. zn. 7Cdo/14/2018 zo dňa 28.02.2018 uverejnené v Zbierke ako R72/2018).

16. O veci senát krajského súdu rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).